

ВИСТУП РЕКТОРА НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

УДК 378.4 001.89 (477.62) МДГУ «2009» (043)

Балабанов К. В., ректор МДГУ, доктор політичних наук, професор, член-кореспондент Філологічного товариства «Парнасос» Афіньської академії (Греція), член-кореспондент Пелоританської академії (Італія), заслужений працівник освіти України

ПІДСУМКИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В МДГУ У 2009 РОЦІ

Науково-дослідна робота є невід'ємною складовою освітньої діяльності МДГУ і здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної та виробничої діяльності в системі вищої освіти.

Розвиток кадрового забезпечення навчального процесу в університеті, підготовка науково-педагогічних кадрів, спроможних надавати якісні освітні послуги, – один із головних напрямків діяльності університету. Науковий потенціал МДГУ станом на 01.01.2010 становить: 306 науково-педагогічних працівників, з них: 45 докторів наук, 140 кандидатів наук. Питома вага докторів і кандидатів наук у загальній чисельності науково-педагогічних кадрів складає 60,5%.

В університеті розроблена й успішно реалізується програма розвитку науково-педагогічних кадрів, відповідно до якої передбачено підготовку й оновлення кадрів через навчання в аспірантурі та докторантурі. Як результат, оптимізовано кількість і суттєво покращено якість науково-педагогічних кадрів університету.

Розвиток з 2005 року власної аспірантури, а також планова робота щодо підготовки науково-педагогічних кадрів в аспірантурі та докторантурі інших провідних наукових інститутів і університетів дозволили суттєво зміцнити науковий потенціал МДГУ. Так, протягом 2004-2009 років загальна кількість аспірантів зросла більш ніж утричі. Сьогодні в МДГУ загальна кількість аспірантів та здобувачів становить 95 осіб, у тому числі: аспірантів та здобувачів МДГУ – 58 осіб, аспірантів інших ВНЗ – 16 осіб. 21 викладач МДГУ є здобувачами наукового ступеня кандидата наук в інших ВНЗ. Щорічно зростає кількість захищених дисертацій викладачами МДГУ, яка становить 1-2 докторські та 8-9 кандидатських дисертацій.

Станом на початок 2010 року в університеті продовжується робота за 12 комплексними науково-дослідними темами, як охоплюють різні галузі – історія, педагогіка, філологія, політологія, право, економіка, журналістика та ін. За результатами досліджень публікуються монографії і наукові статті, підручники та інші навчально-методичні розробки, які забезпечують упровадження результатів наукової роботи в навчальний процес. Кількість публікацій науковців університету щорічно зростає. Тільки у 2009 році викладачами університету підготовлено 17 монографій, 12 навчальних посібників, у фахових виданнях опубліковано 282 наукові статті, 34 публікації зроблено у закордонних наукових журналах.

Наукові дослідження викладачів університету проходять апробацію на різноманітних науково-практичних конференціях, в тому числі й організованих МДГУ. У 2009 році на базі університету було організовано та проведено 8 науково-практичних конференцій, в тому числі 4 Всеукраїнські, які зареєстровані у МОН України.

Наукова експертиза є невід'ємним елементом наукової діяльності викладачів університету, вона спрямована на забезпечення актуальності тематики досліджень, визначення їх рівня та суспільно-політичних наслідків, підвищення ефективності використання наукового потенціалу закладу. Викладачі університету беруть активну участь у різноманітних експертних радах, науково-методичних комісіях, які створено при Міністерстві освіти і науки України, у спеціалізованих учених радах із захисту дисертацій, у науково-технічних радах і робочих комісіях міжнародних організацій,

облдержадміністрацій та міських виконкомах; рецензуючи монографічну продукцію, навчальні посібники та підручники, дисертаційні роботи та автореферати тощо.

Інформаційна діяльність, що пов'язана з популяризацією та розповсюдженням результатів наукової діяльності в МДГУ, забезпечується через видання:

- українсько-грецького міжнародного наукового юридичного журналу «Порівняльно-правові дослідження», який є фаховим з політичних та юридичних наук;

- збірника наукових праць «Вісник МДГУ. Серія: Філологія», який з 2009 року є фаховим із філологічних наук;

- збірника наукових праць «Актуальні проблеми науки та освіти» (за матеріалами щорічних підсумкових науково-практичних конференцій викладачів МДГУ);

- збірників матеріалів, що видаються за результатами проведення щорічних Всеукраїнських науково-практичних конференцій: «Українська державність: історія і сучасність», «Особливості інтеграції України у світовий економічний та політико-правовий простір», «Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики», «Сучасні технології управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом»;

- збірників матеріалів, що видаються за результатами проведення круглих столів, семінарів та інших науково-комунікативних заходів.

Маріупольський державний гуманітарний університет плідно співпрацює з науковими установами НАН та відповідними галузевими академіями наук України: Академією педагогічних наук України, Інститутом законодавства Верховної Ради України, Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького, Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, Інститутом історії України НАН України, Інститутом економіко-правових досліджень НАН України, Інститутом економіки промисловості НАН України, Інститутом світової економіки і міжнародних відносин НАН України тощо.

Співпраця МДГУ з науковими установами охоплює такі напрямки: підвищення науково-педагогічного рівня викладачів (підготовка кандидатських, докторських дисертаційних робіт); розвиток навчально-методичного рівня викладання дисциплін (спільна підготовка навчальних посібників, підручників тощо); проведення спільних досліджень з актуальних наукових проблем; проведення спільних наукових конференцій, у тому числі міжнародних.

Підвищенню рівня наукових розробок та їх впровадженню у навчальний процес сприяє подальший розвиток в університеті організаційної інфраструктури наукової та науково-педагогічної діяльності, яка на сьогодні складається з вченої ради, науково-методичної ради, ради з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів, молодих учених, учених рад факультетів, науково-методичних комісій факультетів, наукового відділу, відділу аспірантури, факультетів та кафедр університету, розвинутої системи студентських наукових товариств.

Важливим напрямом розвитку наукового потенціалу університету є робота з обдарованою молоддю, стимулювання науково-дослідницької роботи студентства. Науково-дослідна робота студентів МДГУ охоплює:

- науково-дослідну роботу, яка включена в графік навчального процесу (курсіві, дипломні роботи, практичні, лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру);

- роботу, що індивідуально виконується поза графіком навчального процесу.

Координує науково-дослідну роботу студентів рада з науково-дослідної роботи студентів, аспірантів та молодих учених. В університеті створено розвинуту систему студентських наукових товариств (СНТ), гуртків, проблемних груп тощо, основним завданням яких є формування у студентів здібностей до творчого мислення. В університеті працює 44 наукові гуртки, у яких взяли активну участь понад 1000 студентів.

Традиційно студенти МДГУ беруть активну участь у науково-практичних

конференціях, конкурсах, семінарах різного рівня. Результати своїх наукових досліджень студенти презентують під час Декади студентської науки, яка щорічно проходить в університеті. У 2009 році під час її проведення працювали 40 наукових секцій з філології та історії, педагогіки та психології, міжнародної економіки та права, міжнародних відносин та зовнішньої політики тощо, було обговорено понад 470 доповідей. В рамках Декади студенти захищали свої наукові роботи та реферативні дослідження, 86 з яких було відзначено дипломами I-III ступеня.

Проведення в університеті конференцій, круглих столів та інших комунікативних заходів сприяло популяризації тих галузей науки, які мають суттєве значення для професійної підготовки студентів університету. Маріупольський державний гуманітарний університет є базовим закладом з проведення II етапу Всеукраїнської олімпіади з новогрецької мови та Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук (з новогрецької мови). З 2010 року університет визнано базовим закладом також з проведення II етапу Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «Міжнародні відносини».

З метою розвитку наукової творчості студентів в університеті впроваджено ефективну систему стимулювання, відповідно до якої встановлено різноманітні форми заохочення: отримання рекомендацій до вступу в магістратуру й аспірантуру; призначення іменних стипендій; преміювання та стажування, у т. ч. закордонні; нагорода дипломами університету та цінними призами; подяка із занесенням в індивідуальний план студента та ін. Результатом цілеспрямованої роботи кафедр, факультетів та адміністрації університету є динамічний розвиток студентської науки в МДГУ.